

Siemenkaupan markkina- valvonnan ja sertifiointin raportti 2024

[329/00.01.02.00.01/2025](#)

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Päiväys:	12.05.2025	Asianumero:	329/00.01.02.00.01/2025
Ruokavirasto			
Linja, osasto ja/tai yksikkö:	Elintarvikeketjulinja, kasvintuotannon osasto , siemenyksikkö		
Hyväksyjä:	Leena Pietilä		
Laatija/laatijat:	Ritva Vallivaara-Pasto, Terhi Puisto		
Lisätietoja:			

Sisällys

1	ARVIO VALVONNAN VAIKUTTAVUUDEN TOTEUTUMISESTA	3
2	SIEMENKAUPAN MARKKINAVALVONTA JA MAAHANTUONTI.....	4
2.1	Valvontasuunnitelman toteutuminen.....	4
2.2	Toiminnan ja tuotteiden säännöstenmukaisuus	6
2.2.1	Todetut puutteet ja niiden yleisyys.....	6
2.2.2	Puutteiden analyysi.....	7
2.3	Ennaltaehkäisevät ja korjaavat toimenpiteet.....	8
2.3.1	Toimijoiden säädösten tuntemuksen varmistaminen	8
2.3.2	Toimijoille annetut seuraamukset ja puutteiden korjaamistoimenpiteiden varmistaminen	8
2.3.3	Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet	9
2.4	Toiminnan resurssit.....	10
2.5	Auditoinnit, arviointi- ja ohjauskäynnit ja muu saatu palaute	10
2.6	Muutokset seuraavien vuosien toimintaan.....	11
3	GM-VALVONTA	11
4	SIEMENTEN SERTIFIointi	12
4.1	Kylvösiementen sertifiointi-, viljelystarkastus- sekä kenttäkoetoiminta.....	12
4.2	Toiminnan ja tuotteiden säännöstenmukaisuus	13
4.2.1	Todetut puutteet ja niiden yleisyys.....	13
4.2.2	Puutteiden analyysi.....	13
4.3	Ennaltaehkäisevät ja korjaavat toimenpiteet.....	14
4.3.1	Toimijoiden säädösten tuntemuksen varmistaminen	14
4.3.2	Toimijoille annetut seuraamukset ja puutteiden korjaamistoimenpiteiden varmistaminen	15
4.3.3	Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet	15
4.4	Toiminnan resurssit.....	16
4.5	Auditoinnit, arviointi- ja ohjauskäynnit ja muu saatu palaute	16
4.6	Muutokset seuraavien vuosien toimintaan.....	17
5	SIEMENPAKKAAMOTOIMINTA	18
5.1	Pakkaamojen hyväksymismenettely	18
5.2	Ennaltaehkäisevät ja korjaavat toimenpiteet.....	18
5.2.1	Toimijoiden säädösten tuntemuksen varmistaminen	18
5.2.2	Toimijoille annetut seuraamukset ja puutteiden korjaamistoimenpiteiden varmistaminen	18
5.3	Toiminnan resurssit.....	19
5.4	Auditoinnit, arviointi- ja ohjauskäynnit ja muu saatu palaute	19
5.5	Muutokset seuraavien vuosien toimintaan.....	19
6	LAJIKKEET	19
6.1	Lajikkeiden rekisteröinti	19
6.2	Lajiketestaustoiminta (DUS).....	19
6.2.1	Toiminnan ja tuotteiden säännöstenmukaisuus.....	19
6.2.2	Muutokset seuraavien vuosien toimintaan	20
7	MUUTOSTRENDIT SIEMENTARKASTUKSESSA.....	20

1 ARVIO VALVONNAN VAIKUTTAVUUDEN TOTEUTUMISESTA

Kaiken markkinoitavan siemenen on oltava virallisesti sertifioitua tai hyväksyttyä. Asiakas tekee aina aloitteen siemenen sertifiointiin. Sertifiointiprosessiin kuuluvat siementuotannossa olevien peltojen viljelystarkastukset, virallinen näytteenotto, laboratorio- ja kenttäkoetarkastukset, siemenien sertifiointi ja vakuustodistusten painaminen. Sertifiointiprosessiin kuuluvat kiinteästi myös viljelystarkastajien ja näytteenottajien koulutus, valtuutus ja valvonta. Uusille kasvilajikkeille suoritettava lajiketestausta liittyy läheisesti siementarkastusprosessiin.

Siementen sertifiointin vaikuttavuutta koskevana strategisena tavoitteena on varmistaa, että markkinoilla olevat siemenet ovat sertifioituja ja näin täyttävät säädöksissä asetetut laatuvaatimukset. Tällä tavoin voidaan vahvistaa kotimaista ruuantuotantoa ja varmistaa, että markkinoilla oleva kylvösiemen on tervettä.

Sertifiointi takaa sen, että markkinoilla oleva kylvösiemen on oikeaa lajiketta, laadullisesti hyvää ja varmistaa omalta osaltaan pelloilta korjattavan sadon määrää ja laatua. Sertifioimattoman siemenen kauppa on osa harmaata taloutta, vaikuttaa lajikejalostajien saamiin korvauksiin jalostustyöstä ja saattaa vaikuttaa omalta osaltaan viljelijän saaman sadon määrään ja laatuun. Toimiva siemenen markkinavalvonta on siemenpakkaamoiden, siementuottajien ja kasvinjalostajien etu. Pitkällä tähtäimellä sertifioimattoman siemenen kauppa voi vaikuttaa huoltovarmuuteen ja ruokaturvaan.

Kaikki sertifiointiin tulevat erät saatiin sertifioitua kevään aikana. Koulutuksia pidettiin paljon etänä. Ruokavirastossa aloitettiin yhteistoimintaneuvottelut keväällä 2024. Harjoittelijoita tai kiireapulaisia ei palkattu ja eläköityvien tilalle ei rekrytoitu uusia työntekijöitä. Koko henkilökunta oli lomautettuna kaksi viikkoa loka-marraskuussa tai vaihtoehtoisesti vaihtoi lomarahat vapaaksi. Toimenpiteet ja resurssien vähäisyys johtivat siihen, että toimitusajat venyivät pidemmiksi kuin mihin siemenala on tottunut, vaikka kaikki erät sertifioitiinkin. Henkilöstön liikkuvuutta eri toimintojen välillä vahvistettiin ja priorisoinnin pyrittiin varmistamaan koko prosessin toimintaa.

Kasvukauden sääolosuhteet olivat vaihtelevat. Huhtikuu oli kylmä ja kylvöille päästiin koko maassa pääsääntöisesti vasta toukokuussa. Hellejaksoja oli vaihtelevasti eri puolilla maata, mutta koko maassa hellepäiviä oli kasvukaudella enemmän kuin kertaakaan mittaushistorian aikana. Kasvukaudella sademäärissä oli eri alueilla suurta vaihtelua kuivuudesta rankkasateisiin. Erityisesti Etelä-Suomessa kuivuus koetteli kasvustoja.

Keväällä 2024 syysviljat kärsivät monin paikoin kuivuudesta. Kevätviljat ja nurmet saivat pääsääntöisesti sopivasti vettä. Osassa maata esiintyi kasvustoissa jälkiversontaa. Puinnit alkoivat nurmikasveilla heinäkuussa ja syysviljoja ja aikaisia kevätiljojakin puitiin elokuun alussa. Etelä-Pohjanmaalla ja Satakunnassa satoi elokuun lopussa syyskuun alussa runsaasti ja pelloilla oli tulvia. Puinnit saatiin päätökseen syyskuussa. Syysviljoja päästiin kylvämään ajoissa. Sadot olivat kohtalaiset, pääsääntöisesti paremmat kuin kasvukauden 2023 sadot. Kesän sääolot suosivat hometoksiinien kehitystä ja niitä onkin sadossa nähtävissä. Kokonaisuudessaan siemenen itävyys oli tavanomaisella tasolla.

Siemensertifiointimäärät olivat keskimääräisillä tasoilla. Vuonna 2024 viljakasvien siementä sertifioitiin 71 000 tn, kun vuosina 2019-2023 sertifioitiin keskimäärin 70 000 tn. Nurmi- ja rehukasvien siementä sertifioitiin vuosina 2019-2023 keskimäärin 8 200 tn ja vuonna 2024

7 400 tn. Siemenperunaa sertifioitiin keskimääräistä enemmän (vuonna 2024 sertifioitiin 23 600 tn siemenperunaa ja 2019-2023 keskimäärin 21 500 tn). Sertifioitun siemenen kauppa kävi myös Suomen rajojen ulkopuolelle.

Lajikeluetteloon hyväksyttiin pohjosiin kasvuolosuhteisiin soveltuvia lajikkeita, joista suurelle osalle lajiketestaus (DUS) tehtiin Ruokavirastossa.

Siemenkaupan markkinavalvonnan tavoitteena on, että markkinoilla olevat siemenet täyttävät siemenlain mukaiset vaatimukset. Tavoitteena on myös, että alalla toimivat toimijat tuntevat säädökset ja sitä kautta myös markkinoitavien siementen vaatimukset täyttyvät.

Markkinavalvontaa tekevät ELY-keskukset, joiden teemoittaminen jatkui. Valvonnan painopisteitä tarkistettiin ja erityiskohteena oli herneen siemenen siemenkauppa. Osa valvonnoista tehtiin etänä. Etäkaupan valvonnan ja rikollisuuden torjumiseen liittyvien valvontamenetelmien kehittämiseen osallistuttiin aktiivisesti. Valvontanäytteenotto kohdistettiin nurmikkosiemenseoksiin.

Avoimessa tiedossa julkaistaan runsaasti reaaliaikaista tilastotietoa siemensertifioinnista ja siihen liittyvistä osa-alueista siementoimijoille, muille viranomaisille, oppilaitoksille, neuvojille ja muille asiasta kiinnostuneille. Viestintää harjoitettiin aktiivisesti ja neljä kertaa vuodessa julkaistiin siemenuutiset.

2 SIEMENKAUPAN MARKKINAVALVONTA JA MAAHANTUONTI

2.1 Valvontasuunnitelman toteutuminen

Siemenkaupan markkinavalvonnassa on käytössä teemoittaminen eli siementen, rehujen ja lannoitteiden valvonnan resurssit jaetaan vuorovuosina eri ELY-keskuksille. Vuonna 2024 siemenkaupan markkinavalvonnan teema-ELYinä olivat Kaakkois-Suomen, Lapin, Pohjanmaan, Pohjois-Karjalan sekä Satakunnan ELY-keskukset. Teema-ELY-keskuksille suunnataan runsaasti resursseja ja näissä on tavoitteena tehdä normaalia enemmän siemenkaupan markkinavalvontaa. Muilla ELY-keskuksilla oli vain vähän resursseja käytössä siemenkaupan markkinavalvontaan.

Valvonnan painopisteenä vuonna 2024 olivat sertifioimattoman siemenen tietoverkoissa tapahtuvan markkinoinnin seuranta ja valvonta, valvontanäytteenotto nurmikkosiemenseoksista, herneen siemenen alkuperävalvonta sekä hylättyjen viljelysten käytön valvonta. Käytössä olevien resurssien salliessa tehtiin siemenliikkeiden ja –pakkaamojen valvontaa sekä saatettiin alueen toimijoiden rekisteritietoja ajantasalle. Yhtenä valvonnan osa-alueena oli myös tiedotus, koulutus ja neuvonta siemenen markkinoinnin vaatimuksista.

ELY-keskusten välisissä valvontojen toteutumisasteissa oli hajontaa. Valvontasuunnitelman toteutumisasteen keskiarvo oli 90 %. Valvontasuunnitelman toteutumisprosentit ELY-keskuksittain löytyvät taulukosta 7.

Kaikki suunnitellut hylättyjen viljelysten sadon käytön valvonnat toteutettiin. Hylättyjen viljelysten sadon käyttöä valvottiin kirjallisesti 17 viljelykseltä.

Valvontanäytteitä nurmikkosiemenseoksista otettiin 21 kpl. Näistä tutkittiin itävyys. Uutena valvontamenetelmänä kokeiltiin tunnistamatonta näytteenottoa eli tilattiin

tunnistautumattomana valvontanäytteitä. Tunnistamattomat näytteenotot kohdistettiin kahteen vihanneskasveja markkinoivaan verkkokauppaan. Erilaisia valvonta- ja reklamaationäytteitä otettiin yhteensä 49 kpl (Taulukko 1).

Taulukko 1. Valvonta- ja reklamaationäytteiden määrät vuosina 2020 - 2024.

Lajiryhmä/ Näytetyyppi	2020	2021	2022	2023	2024
Viljakasvit	1	1	1	-	5
Nurmi- ja rehu- kasvit	5	1	1	-	2
Ölji- ja kuitukasvit	1	-	-	1	1
Seokset	7	1	18	19	24
Vihanneskasvit	-	53	48	-	13
GMO	-	4	5	4	4

Siemenkaupan valvontaa tekivät ELY-keskusten tarkastajat ja Ruokaviraston oma tarkastaja. Toimijoihin kohdistuvia tarkastuksia tehtiin Ruokavirastossa ja ELY-keskuksissa yhteensä 277. Valvonnan resurssia kohdennettiin tämän lisäksi myös siemenilmoitusten seurantaan internetissä, tiedotukseen sekä toimijoiden koulutukseen. Edellisvuoteen verrattuna tarkastuksia tehtiin enemmän (Taulukko 2). Siemenpakkaamoihin, vähittäis- ja torikauppaan sekä yksityisiin siementen myyjiin kohdistettiin vuonna 2024 enemmän tarkastuksia ja siemenliikkeisiin sekä viljelijöihin hieman vähemmän tarkastuksia kuin vuonna 2023. Nurmikkosiemenseoksista otettiin valvontanäytteitä siemenliikkeissä ja vähittäisliikkeissä. Viljelijöihin kohdistuvat tarkastukset tehtiin pääasiassa etätarkastuksina hylättyjen viljelysten sadon käytön sekä herneen siemenen alkuperän valvontoina.

Taulukko 2. Valvontatarkastusten määrät vuosina 2023 - 2024.

	Valvontatarkas- tukset, yhteensä	Valvontatarkas- tukset, ELY-keskukset	Valvontatarkas- tukset, Ruokavirasto	Valvontatarkas- tukset, yhteensä
Vuosi	2023	2024	2024	2024
Määrä	kpl	kpl	kpl	kpl
Siemenpakkaamot	11	10	3	13
Siemenliikkeet	43	31	4	35
Viljelijät	139	114	1	115
Vähittäis- ja torikauppa, yksityiset myyjät ym.	55	101	13	114
Yhteensä	248	256	21	277

Maahantuonti tasaantui vuoden aikana. Toimijat ja yksityiset maahantuojat tunsivat hyvin muuttuneet kasvinterveysäädökset ja toivat maahan eriä, jotka olivat säädösten mukaisia.

Yksityinen tuonti väheni jo edellisenä vuonna ja yksityiset maahantuojat osasivat tarvittaessa hankkia kasvinterveystodistuksen. Neuvontaa toimijoille ja yksityisille maahantuojille jatkettiin ja nettisivuja selkeytettiin tältä osin. Tuonti-ilmoituksia tehtiin 13 (taulukko 3). Tuontilupia myönnettiin 6 kappaletta koetarkoituksiin ja jalostuksen käyttöön sekä lajeille tai lajikkeille, jotka eivät ole lajikeluettelossa.

Taulukko 3. Kylvösiementen tuonnin tarkastusmäärät tarkastuskohteittain vuosina 2020-2024.

Tarkastuskohde	2020	2021	2022	2023	2024
Tuontitodistusten hyväksymistarkastuksia	641	609	569	519	491
Tuonti-ilmoituksia	29	36	49	42	13
Tuontilupia	9	10	12	9	6

2.2 Toiminnan ja tuotteiden säännöstenmukaisuus

2.2.1 Todetut puutteet ja niiden yleisyys

Siemenkaupan markkinavalvonnassa puutteita havaittiin taulukon 4 mukaisesti yhteensä 127 kpl. Määrällisesti eniten puutteita esiintyi toiminnan ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnissä sekä sertifioidun siemenen markkinoinnissa. Nurmikkosiemenseosten itävyys ei täyttänyt laatuvaatimusta 9 siemenerän osalta. Lisäksi kolmen muun valvontanäytteen itävyysvaatimus ei täyttynyt.

Taulukko 4. Siemenkaupan markkinavalvonnassa 2024 havaitut puutteet.

Kpl	Puutteen kuvaus
85	Ilmoitusvelvollisuus toimijarekisteriin laiminlyöty
18	Markkinoitu sertifioidun siementä
5	Tiedostonpitovelvollisuus laiminlyöty / tiedostonpidossa puutteita
4	Siementen myyntipakkauksissa puutteita
3	Siementen varastoinnissa puutteita
12	Siemenerän laatuvaatimukset eivät täyttyneet

Sadalle viljelijälle lähetettiin selvityspyyntö, joka koski vuonna 2023 käytettyjen herneen siementen alkuperää. Valvonta kohdistui yhteensä noin 1 135 hehtaarin viljelyksillä käytettyyn siemeneen. Selvityspyyntöjen vastausten perusteella sertifioidun siementä ei havaittu markkinoidun viljelijöille. 11 % viljelijöistä oli kuitenkin käyttänyt ostamaansa rehuhernettä siemeneksi. Valvonnan tulosten kattavuutta ja vaikuttavuutta laski hieman se, että kuusi viljelijää ei vastannut selvityspyyntöön ja kolmelta viljelijältä ei saatu joko lainkaan tai saatiin vain osittain pyydetty kuitit.

Hylättyjen viljelysten käytön valvonnassa väärinkäytöksiä ei havaittu.

Toimijarekisterin ilmoitusvelvollisuuden laiminlyöntejä havaittiin 85 kpl. Laiminlyöntien runsaus johtui siitä, että toimijat eivät olleet ilmoittaneet vastuuhenkilön vaihtumisesta. Laiminlyönnit tulivat ilmi vuonna 2024, koska vastuuhenkilön tietojen täsmäys

valvontarekisteriin tarkastettiin jokaisella valvontakäynnillä. Siemenalan toimijoiden määrä nousi Ruokaviraston rekisterissä (Taulukko 5).

Taulukko 5. Toimijarekisteriin kuuluvien toimijoiden lukumäärä vuosina 2020 - 2024.

Toimijat, kpl	2020	2021	2022	2023	2024
Toimijoiden lukumäärä 31.12.	1933	2011	2091	2067	2310
Rekisteriin liittyneitä	46	227	130	39	298
Rekisteristä poistuneita	27	149	50	63	55
Muutos-%	+1	+4	+4	-1	+12

Maahantuotavat siemenet täyttivät pääosin asetetut vaatimukset. Ammattimaiset toimijat tuntevat lainsäädännön vaatimukset ja tilaavat eriä, jotka täyttävät vaatimukset. Epävarmoissa tilanteissa toimijat varmistavat vaatimusten täyttymisen Ruokavirastosta jo ennen siementen maahantuontia, jotta siemeniä ei jouduta palauttamaan tai tarkastamaan uudelleen. Puutteita esiintyi lähinnä kasvinterveystodistusten osalta. Kaikki toimijat eivät muistaneet siemeniä tilatessaan, että kasvinterveystodistuksen täytyy olla lähetyksen mukana. Lisäksi puutteita esiintyi toimijoiden kirjatessa tietoja TracesNT järjestelmään. Kasvinterveystodistusta vaativien lajien tuonti on mahdollista vain sallittuihin rajatarkastusasemiin. Yksityisiltä maahantuojilta puuttui myös kasvinterveystodistuksia, jolloin tuonti ei ollut mahdollista.

2.2.2 Puutteiden analyysi

Siemenkaupan markkinavalvonnassa sertifioidun siemenen markkinointia havaittiin edellisvuotta enemmän, yhteensä 18 kpl. Markkinoijat olivat pääasiassa yksityishenkilöitä erilaisissa Facebook-ryhmissä (16 kpl). Markkinointia lehdistä ei havaittu. Sertifioidun siemenen internetmarkkinoinnista aiheutuu riski, että se lisää ilmoittelua entisestään. Tästä syystä ilmoitteluun puuttuminen on tärkeää. Sertifioidun siemenen riskit ostajalle liittyvät siemenen lajikeaitouden, lajipuhautuksen, itävyyden ja kasvinterveysriskeihin sekä hukkakauran leviämiskäyttöön. On myös mahdollista, että luomukelpoisuuden vaatimukset eivät toteudu luomutiloilla. Osa markkinoinnista tapahtuu tietämättömyydestä, mutta osassa tapauksista toimija on tietoinen siemenlain velvoitteista, mutta toimii silti vastoin lakia.

Nurmikkosiemenseoksista 43 % ei täyttänyt laatuvaatimusta itävyyden osalta. Osuus on huomattava. Pääosin laatuvaatimus nurmikkosiemenseoksissa ei täytynyt natojen osalta, mikä herättää epäilyä, että nurmikkosiemenseoksiin käytetään heikosti itäviä natasiemeniä.

Herneen siemenen alkuperävalvonnassa ei havaittu, että viljelijöille olisi markkinoitu sertifioidun siementä. Sertifioidun siemenen suhteellisen runsas käyttö vaikuttaa johtuvan siitä, että viljelijät tekivät päätöksen käyttää rehutavaraa siemeneksi. Sertifioidun siemenen käytössä viljelijä ottaa riskin laadun ja lajikesekaanusten suhteen.

Toimijoiden rekisteröitymiseen liittyvät puutteet johtuvat pääasiassa tietämättömyydestä tai unohduksesta. Puutteet aloitusilmoituksen tekemisen osalta johtavat siihen, että siemenen markkinointia ei pystytäkään valvomaan tasapuolisesti ja säännöllisesti, koska kaikki toimintaa harjoittavat eivät ole rekisterissä. Puutteet muutosilmoituksen tekemisen osalta johtavat siihen, että valvontakohteen tiedot eivät ole rekisterissä todenmukaiset. Esimerkiksi, jos

vastuuhenkilön vaihtumisesta ei ole ilmoitettu, pöytäkirja valvonnasta ei lähde oikealle henkilölle. Vuonna 2024 käyttöön otetun sähköisen valvontalomakkeen myötä, pöytäkirja valvonnasta lähtee vastuuhenkilön sähköpostiosoitteeseen.

2.3 Ennaltaehkäisevät ja korjaavat toimenpiteet

Ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä painotettiin viestintää sekä toimijoiden neuvontaa ja ohjeistusta varmistamaan, että toiminta ja tuotteet ovat säännösten mukaisia. Korjaavat toimenpiteet kohdistettiin havaituista puutteista esiin nousseisiin asioihin. Myös siemenkaupan markkinavalvontaa tekevien ELY-tarkastajien vuosittaisella koulutuksella tähdätään siihen, että heillä on valmius neuvoa ja ohjeistaa toimijoita säädösten mukaiseen toimintaan valvontakäytien yhteydessä.

2.3.1 Toimijoiden säädösten tuntemuksen varmistaminen

Siemenkaupan markkinavalvonnassa tietoisuutta sertifioidun siemenen eduista ja harmaan siemenen käytön riskeistä sekä markkinoinnin laittomuudesta varmistettiin muun muassa tiedottamalla toimijoita kaikki viljelijät tavoittavalla Ruokaviraston viljelijä uutiskirjeellä, VIPU-Facebookissa ja muissa somekanavissa.

Toimijoita muistutetaan jo rekisteröitymisvaiheessa ilmoittamaan toiminnassa tapahtuvista muutoksista rekisteritietojen ajantasaisuuden varmistamiseksi.

Säädösten tuntemusta varmistetaan myös sillä, että siemenen alkuperävalvonta tehdään heti alkuvuodesta ennen kylvöä. Valvonnan aikaistamisella pyritään tietoisuuden lisäämiseen sertifioidun siemenen käytön riskeistä ja tätä kautta sertifioidun siemenen käytön edistämiseen.

Maahantuonnin osalta siementen maahantuoja neuvottiin ja annettiin ohjausta sekä päivitettiin nettisivuja.

2.3.2 Toimijoille annetut seuraamukset ja puutteiden korjaamistoimenpiteiden varmistaminen

Siemenkaupan markkinavalvonnassa siemenlain rikkomuksista annettiin yhteensä 15 markkinointikieltoa (Taulukko 6). Markkinointikiellot annettiin sertifioidun siemenen markkinoinnista sekä siemenerille, jotka eivät täyttäneet laatuvaatimuksia. Kahdeksalle siemenerille, jotka eivät täyttäneet laatuvaatimuksia, annettiin myös määräys vetää siemenet takaisin markkinoilta. Kirjallisia varoituksia siemenlain rikkomuksista annettiin kaksi. Toinen varoituksista liittyi pakkausmerkintäpuutteisiin ja toinen avatuista siemenpakkauksista markkinointiin.

Hallinnollisesta pakkokeinosta lähtee toimijalle päätös, jossa esitetään asiaan liittyvä oikea menettelytapa. Siemenlain vastaisten internetmarkkinointien puutteiden korjaaminen varmistettiin tarkastamalla internetilmoitukset poistetuiksi hallinnollisten päätösten lisäksi.

Tunnistamaton näytteenotto -valvonnassa havaittiin yhden toimijan nettikaupan markkinoinnin olevan siemenlain vastaista. Toiminta saatiin neuvottelujen ja korjaavien toimenpiteiden jälkeen lailliseksi.

Herneen siemenen alkuperävalvonnassa sertifioidun siementä ostaneille sekä vastaamatta jättäneille viljelijöille lähetettiin neuvonnallinen kirje, jossa sertifioidun siemenen käytön etuja ja harmaan siemenen käytön riskejä nostettiin esiin. Kirje lähetettiin 11 viljelijälle.

Rekisteröitymättömät toimijat ohjeistettiin ilmoittautumaan valvontarekisteriin sähköisen asiointipalvelu -Toukon kautta tai lomakkeella. Toimijoille lähetettiin tietojen tallennuksen jälkeen rekisteriote sekä ohjeistus, miten tulee toimia toiminnan muuttuessa tai toiminnan päättyessä.

Taulukko 6. Siemenkaupan markkinavalvonnan keskeiset suoritteet ja tunnusluvut 2020 - 2024.

Suorite	2020	2021	2022	2023	2024
Tarkastukset	216	278	267	248	277
Huomautukset	1	3	1	-	-
Markkinointikiellot	15	21	20	5	15
Kirjalliset varoitukset	4	1	5	5	2
Seuraamusmaksu	-	2	-	3	-
Oikeustapauksia loppuun	-	-	1	-	-
Seuraamusten osuus tehdyistä tarkastuksista	9 %	10 %	10 %	5 %	6 %

Maahantuonnissa toimijoille ei annettu seuraamuksia. Jos maahan tuotavat siemenet eivät täytä vaatimuksia, siemenet palautetaan lähtömaahan tai hävitetään.

2.3.3 Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet

Siemenkaupan markkinavalvonnan valvontasuunnitelman toteutumisprosentti oli hyvä (Taulukko 7). Toteutumisprosentissa on vuosittain vaihtelua johtuen ELY-keskusten aktiivisuudesta valvontojen tekemiseen. Seuraamusten osuudessa tehdyistä tarkastuksista on havaittavissa laskua jo toista vuotta. Lasku johtuu pääasiassa siitä, että internet- ja lehtimarkkinointia on havaittu poikkeuksellisen vähän, jolloin markkinointikiellojakaan ei ole annettu.

Siemenkaupan markkinavalvonta -järjestelmä saatiin vuonna 2024 sähköiseksi ja Elmoon. Tämä helpotti valvontadokumenttien lähetyksiä ja tallennuksia, valvontojen seuraamista sekä valvontanäytteiden kirjaamista. Valvontajärjestelmän saaminen Elmoon edesauttoi myös valvontojen raportoinnin kehittämistä, raportointiin saatiin qlik-sovellus.

Vuoden 2024 ELY-tulosneuvotteluissa siemenkaupan markkinavalvonta sai kehittävää palautetta vuosittaisista valvontamääristä, jonka osa ELY-keskuksista koki ylimitoitetuksi. ELY-keskusten resurssit tulee uudelleen tarkasteltavaksi aluehallintouudistuksen suunnittelun yhteydessä. Palautetta tuli myös valvonnan suuntaamisesta enemmän riskipainotteisesti ja vaikuttavuuden näkökulmasta. Valvontakohteiden otannan riskiperusteisuuden kehittäminen on nostettu yhdeksi kehittämishankkeeksi Salli 2:een. Kehittäminen aloitetaan rahoituksen varmistuttua.

Toimijarekisteriin on suunnitteilla laajempi päivitys, jotta toimijoiden yhteystiedot ja toiminnassa mahdollisesti tapahtuneet muutokset saadaan ajantasalle.

ELY-keskusten kanssa järjestettävät ajankohtaispalaverit kaksi kertaa vuodessa saivat positiivista palautetta ja niitä jatketaan. Positiivista palautetta saatiin myös vuosikoulutusten

järjestämisestä ja valvontojen toimeksiantojen antamisesta heti alkuvuodesta, jolloin ELY-keskukset pystyvät suunnittelemaan tehtävät valvonnat heille sopivaan aikaan.

2.4 Toiminnan resurssit

Valvontasuunnitelman mukaisiin suoritteisiin (htp) päästiin teema-ELYjen osalta Kaakkois-Suomessa, Pohjanmaalla ja Satakunnassa. Lapissa ja Pohjois-Karjalassa tavoitteesta jäätin. Valvontojen toteuma-aste on 90 % koko Suomessa ja vuonna 2023 se oli 88%.

Ruokaviraston omia resursseja kohdennettiin valvonnan suunnitteluun ja ohjaukseen sekä vaativampien valvontatapausten hoitoon. Yhteistyötä tehdään muun muassa Ruokaviraston etäkauppatiimin kanssa.

Taulukko 7. ELY-keskusten suunnitellut ja tehdyt suoritteet (htp) sekä valvontasuunnitelman toteutumisprosentit vuonna 2024.

Ely-keskus	suunnitellut suoritteet 2024	tehdyt suoritteet 2024	valvontasuunnitelman toteutumis%
01 Uusimaa	3	2,5	83
02 Varsinais-Suomi	3	2	67
03 Satakunta	30	31	103
04 Häme	3	4,5	150
05 Pirkanmaa	3	2,5	83
06 Kaakkois-Suomi	30	30	100
07 Etelä-Savo	3	3	100
08 Pohjois-Savo	3	3	100
09 Pohjois-Karjala	31	27,5	89
10 Keski-Suomi	3	2,5	83
11 Etelä-Pohjanmaa	3	2	67
12 Pohjanmaa	29	31	103
13 Pohjois-Pohjanmaa	3	1,5	50
14 Kainuu	3	0,5	17
15 Lappi	20	10	50
Yhteensä	170	153,5	90

2.5 Auditoinnit, arviointi- ja ohjauskäynnit ja muu saatu palaute

ELY-keskuksiin tehtiin kaksi siemenkaupan markkinavalvonnan arviointi- ja ohjauskäyntiä (AJO). AJO-käyntien tavoitteena oli arvioida ELY-keskusten siemenkaupan markkinavalvonnan toteutusta kokonaisuudessaan. Lisäksi tavoitteena on yhdenmukaistaa siemenkaupan markkinavalvontaa tekevien tarkastajien työtapoja sekä saada Ruokavirastolle tietoa tarkastajien koulutusta ja ohjeistusta sekä valvonnan kehittämistä varten.

AJO-käyntien tuloksena ELY-keskusten kehittämiskohteiksi merkittiin valvontojen suunnittelun tarkentaminen, jotta suunnitellut valvontamäärät saadaan toteutettua. Kehittämiskohteiksi merkittiin lisäksi muun muassa tarkastajan eläköitymiseen valmistautuminen, sijaisuuksien

järjestäminen ja sijaisten osaamisen varmistaminen sekä valvontarekisterin ajan tasalle saattamista.

Ruokavirastolle valvonnan kehittämistä varten AJO-käynneiltä saatiin palautetta näytteenoton kohdentamisesta maahantuojiin sekä toivottiin, että Ruokavirasto määrittäisi enemmän valvottavia kohteita. Vaikka siemenkaupan markkinavalvonnan AJO-käynneillä harvemmin havaitaan poikkeamia, ne ovat tehokas tapa varmistaa ja parantaa työn laatua ja valvonnan vaikuttavuutta.

2.6 Muutokset seuraavien vuosien toimintaan

Siemenkaupan markkinavalvonnassa kolmivuotinen teemoittaminen jatkuu. Valvontasuunnitelma on voimassa vuoteen 2025 asti. Valvonnan painopisteet pyritään valitsemaan entistä enemmän riskiperusteisesti ja myös valvontakohteiden valintaa ja suuntaamista entistä paremmin riskiperusteisesti pyritään kehittämään.

Valvontaa suunnataan seuraavina vuosina muun muassa seuraavien pohjalta:

- Siemenen alkuperävalvonta on saanut positiivista palautetta siemenpakkaamoilta ja ELY-keskuksista. Siemenen alkuperävalvontaa jatketaan vuosittain kohdentaen valvontaa eri kasvilajeihin.
- Valvontaa jatketaan kuten ennenkin eli puututaan ilmi tuleviin harmaan siemenen markkinointiin, seurataan ilmoittelua eri tiedotuskanavissa, kohdennetaan valvontaa mm. hylättyjen siemenviljelysten tai kauppaerien sadon käyttöön ja niihin pakkaamoihin, jotka eivät pyydytyssä aikataulussa ilmoita varastojensa suuruutta sekä edistetään siementoimijoiden rekisteröitymistä sähköisen Touko-järjestelmän kautta
- Lisäksi osallistutaan mm. etäkaupan valvonnan kehittämiseen sikäli kuin käytössä olevat resurssit sallivat

Etävalvonta lisääntyy etämyynnin kasvun takia. Etävalvonnalla on kuitenkin vaikea korvata kaikkea paikan päällä tehtävää valvontaa, sillä havaintojen todentamisen ja näytteenoton vuoksi myös toimijoiden luona on käytävä. Etävalvontaan tullaan hyödyntämään projektiluonteisesti Ruokavirastolle hankittuja hakukoneita ja hankinnan alla olevaa nettimönkijää.

Koulutukset ja neuvottelutilaisuudet on toteutettu etänä ELY-keskusten enemmistön toiveen mukaisesti. Näin säästetään kustannuksia ja resursseja. Paikan päällä tapahtuvat tapaamiset mahdollistavat tietojenvaihtoa ja keskustelua tarkastajien ja Ruokaviraston välillä kuitenkin paremmin kuin etätapaamiset. Tämän vuoksi uusien tarkastajien ohjauskäynnit järjestetään jatkossa vuosittain paikan päällä ja niihin ovat tervetulleita kertaamaan asioita myös siemenviljelyä pidempään tehneet tarkastajat tarpeen mukaan.

Aluehallintouudistukseen valmistaudutaan vuonna 2025. Uusien Elinvoimakeskusten vaatimat muutokset siemenkaupan markkinavalvonnan osalta muun muassa resurssijaon, teemoittamisen ja tietojärjestelmämuutosten osalta tullaan huomioimaan.

3 GM-VALVONTA

Siemenyksikön GM-valvontasuunnitelman mukaisesti näytteet GM-määritystä varten otettiin neljästä syysrapsierästä (taulukko 1). Erien alkuperämaa oli muu kuin Suomi. Näytteet

lähetettiin muuntogeenisen organismin osoittamista, tunnistusta ja määrittystä varten tutkittavaksi Tullilaboratorioon. Saatujen tulosten perusteella näytteissä ei todettu muuntogeenistä organismia.

Suomeen EU:n ulkopuolelta tuotavien siementen osalta varmistetaan, että lajikkeet eivät ole GM-lajikkeita.

4 SIEMENTEN SERTIFIointI

4.1 Kylvösiementen sertifiointi-, viljelystarkastus- sekä kenttäkoetoiminta

Sertifiointiin liittyvät tarkastukset pystyttiin tekemään aikataulujen mukaisesti. Viljelystarkastuksen tarkastajien riittävydessä oli edelleen ongelmia, mutta kaikki tarkastukset pystyttiin tekemään kasvukaudella. Siemenyksikön oma henkilökunta teki poikkeuksellisen paljon viljelystarkastuksia aikaisempiin vuosiin verrattuna.

Viljelystarkastus tehtiin 2 661 siemenviljelykselle vuonna 2024, kun vuonna 2023 viljelystarkastus tehtiin 2 689 siemenviljelykselle. Viljelystarkastukseen pyydetty kokonaispinta-ala oli vuonna 2024 yhteensä 39 153 hehtaaria ja hyväksytty pinta-ala oli 37 693 hehtaaria. Siemenviljelyksen koko oli vuonna 2024 keskimäärin 14,7 ha. Liikkeiden viljelystarkastajat tarkastivat 22 siemenviljelystä (17 itsepölytteisten lajien ja 5 ristipölytteisten lajien tarkastusta).

Näytteenottajat ottivat vuonna 2024 yhteensä 4 708 virallista näytettä sertifiointia varten. Näytteistä puolet (2 356) oli liikkeiden omien näytteenottajien ottamia. Siemenliikkeiden näytteenottajien valvomiseksi otetaan valvontanäytteitä. Tavoitteena on ottaa valvontanäyte 5 % liikkeiden näytteenottajien käsin kairalla ottamista näytteistä. Niissä siemenpakkaamoissa, joissa on omia näytteenottajia, näytteet otetaan käytännössä automaateilla. Tavoitteena on pitkällä tähtäimellä päästä 5 % valvontanäytteenottoon. Siemenperunasta otettiin yhteensä 602 näytettä.

Sertifiointipäätöksiä tehtiin 10 441, viljelystarkastuspäätöksiä 2 661 ja kenttäkoetarkastuksia 928 kappaletta. Sertifioidut kilot nousivat viljoilla, öljy- ja kuitukasveilla sekä perunalla ja laskivat nurmi- ja rehukasveilla edelliseen vuoteen verrattuna (taulukko 8).

EU:lta haettiin joulukuussa itävyyspoikkeusta ohralle, vehnälle, härkäpavulle, rypsilille ja puna-apilalle, alsikeapilalle. Poikkeus saatiin haetuille lajeille ja lajikkeille.

Sertifiointin vaatimusten täyttymisen toteamiseksi tarkastettiin 504 näytettä. Verrannekokoelman ylläpitoa varten tarkastettiin 66 näytettä. Lisäksi tehtiin 31 tarkastusta OECD:n asettamien jälkitarkastusvaatimusten täyttämiseksi, kolme tarkastusta siemenliikkeiden viljelystarkastajien valvomiseksi, 124 tarkastusta Luonnonvarakeskuksen (LUKE) viljelyarvokokeissa olevien näytteiden lajikeaitouden varmistamiseksi. Markkinavalvontaan liittyviä näytteitä ei ollut. Verrannenäytteitä kaikille edellä mainituille näytteille oli 200 kappaletta.

Taulukko 8. Sertifioidut kilot vuonna 2022 -2024.

Lajiryhmä	2022	2023	2024
Viljan siemenet	65 539 437	68 668 620	71 105 269
Nurmi- ja rehukasvit	8 283 968	10 332 272	7 369 026
Öljykasvit	1 002 485	568 355	609 068
Peruna	20 003 738	21 913 882	23 646 583

4.2 Toiminnan ja tuotteiden säännöstenmukaisuus

Siementen sertifiointiprosessissa tarkastettiin kylvösiemenviljelysten kelpoisuus siementuotantoon, kenttäkoetarkastuksessa lajikeaitous ja siementen sertifiointissa erien laatuominaisuudet.

4.2.1 Todetut puutteet ja niiden yleisyys

Viljelystarkastuksessa hylättiin 2,3 % tarkastukseen pyydetystä pinta-alasta. Suurin hylkäyssyy oli tarkastusten peruuntuminen, toiseksi suurin hylkäyssyy oli hukkakaura.

Hukkakauran aiheuttamat hylkäykset johtuvat hukkakauran leviämisestä siementuotannossa oleville pelloille. Hukkakauralla on paljon erilaisia leviämisteitä. Kun tarkastellaan siementuotantoa, leviäminen tapahtuu todennäköisesti tulvavesien mukana, naapureiden pelloilta, eläinten kuljettamana tai esimerkiksi eläinten talviruokinnassa tai peittämättömistä viljakuormista. Seuraavaksi eniten hylkäyksiä aiheutti väärä esikasvi. Esikasvin osalla muutokset viime hetken muutokset viljelysuunnitelmiin ja inhimillinen erehdys olivat suurin syy tapahtuneisiin hylkäyksiin.

Sertifiointiin liittyvässä lajikeaitouden tarkastamisessa (kenttäkoetarkastuksessa) yksi näyte oli väärää lajiketta. Kaikki muut näytteet täyttivät siemenluokalleen asetetut lajikeaitouden vaatimukset.

Kaikki OECD-jälkitarkastusnäytteet täyttivät markkinoitavalle siemenelle asetetut vaatimukset. Liikkeiden viljelystarkastajien työn valvomiseksi tehdyissä kenttätarkastuksissa ei havaittu lajikeaitouteen liittyviä puutteita.

Kahdessa viljelyarvokokeiden näytteessä oli merkittävä määrä poikkeavia yksilöitä.

4.2.2 Puutteiden analyysi

Puutteellisesti tehdyn näytteenoton tai viljelystarkastuksen suurin riski on se, että väärin perustein hylätään erä tai viljelys, joka olisi pitänyt hyväksyä tai hyväksytään erä tai viljelys, joka olisi pitänyt hylätä. Jos erä tai viljelys hyväksytään väärin perustein, siemenen pakkaajalle ja siemenen ostajalle voi aiheutua taloudellisia menetyksiä. Pakkaajalle voi aiheutua reklamaatioita, joiden seurauksena pakkaajan on korvattava esimerkiksi käytetty kylvösiemen tai pahimmassa tapauksessa korvattava hukkakauran torjuntakustannuksia usean vuoden ajan. Viljelijälle taas voi aiheutua satotappioita ja lisätyötä. Pakkaajan kannalta pahin asia on kuitenkin todennäköisesti maineen menetys, joka voi heijastua tulevien vuosien

siemenkauppaan. Haitalliset seuraukset voivat heijastua kokon pakkaamoketjuun tai sertifioituun siemeneen yleensä.

Jos erä hylätään väärin perustein, myös siitä aiheutuu pakkaajalle ja siemenen tuottajalle merkittävää taloudellista haittaa.

Lajikeaitousongelmat voivat aiheuttaa suuria taloudellisia tappioita siemenpakkaamoille, koska ongelmat eivät ole siemenen kunnostuksella korjattavissa, vaan ne jatkuvat ja yleensä vielä pahenevat sukupolvesta toiseen edettäessä. Viljelyarvokokeissa aitousongelmat voivat johtaa väärin tutkimustuloksiin ja sitä kautta virheellisiin lajikeluetteloon hyväksymistä koskeviin päätöksiin

EU:n alueelta markkinoitavat erikoiskasvien siemenien käyttöä on lisätty ympäristökorvauksen lohkokohtaisten toimenpiteiden vuoksi. Tällaisissa siemenissä on lisääntynyt hukkakauran leviämiskasvi. Muun muassa saneerauskasvien ja monimuotoisuuspeltojen tuki houkuttelee viljelijöitä viljelemään lajeja, joiden siementuotantoa ei ole Suomessa. Näiden uusien lajien mukana on saattanut levitä tiloille myös erittäin haitallisia rikkakasveja kuten rikkakananhirssiä ja viherpantaheinää. Erityisesti haitalliset rikkakasvit ovat aiheuttaneet kyselyitä näiden lajien leviämisestä ja torjunnasta.

Viljelystarkastuksissa tehdyt hylkäykset voivat johtua 1) tiedonpuutteesta esimerkiksi esikasvivaatimusten osalta, 2) tilalle toimitetun kantasiemenen laadusta, 3) siemenviljelijän tekemistä tai tekemättömistä toimenpiteistä ja 4) lähitilojen toimenpiteistä. Esimerkiksi jos naapuripeltojen haltijat eivät kiinnitä huomiota hukkakauran torjuntaan, hukkakaura voi levitä siemenviljelijän pellolle.

Aloittavilla tai vähän tarkastuksia tekevillä tarkastajilla esiintyy suhteessa tehtyihin tarkastuksiin tai näytteenottoihin enemmän puutteita kuin kokeneilla tarkastajilla. Puutteiden syynä on mm. kiire, ohjeistuksen puutteet, puutteet tarkastajan tiedoissa ja taidoissa sekä inhimilliset erehdykset.

Sertifioinnissa ja vakuustodistuksissa puutteet johtuvat siitä, että jossain prosessin vaiheessa on annettu virheellistä tietoa, tai asiakas on antanut uutta tietoa, joka ei ole kulkenut siihen kohtaan sertifiointiprosessia, jossa asiaa sillä hetkellä käsitellään.

Suuri markkinoilla olevien lajikkeiden määrä johtaa siihen, että useimmista lajikkeista ei ole kovin montaa siemenviljelystä vuosittain. Tällöin yksikin siemenviljelyksen hylkäykseen johtava syy voi aiheuttaa sen, että merkittävä osa lajikkeen tuotannosta poistuu markkinoilta.

4.3 Ennaltaehkäisevät ja korjaavat toimenpiteet

4.3.1 Toimijoiden säädösten tuntemuksen varmistaminen

Siemenperunan neuvottelupäivä pidettiin tammikuun lopussa Oulussa, osa toimijoista osallistui paikan päällä ja osa oli mukana teamsilla. Aiheina oli katsaus aiemman vuoden neuvottelupäivään ja sovittujen asioiden seuranta, ajankohtaista Ruokavirastosta ja hinnastosta, samoin ajankohtaista MMM:stä, ankerioistorjuntaohjelma ja kestävät lajikkeet. Lopuksi oli työpaja siemenperuna-alan ja Ruokaviraston toiminnan virtaviivaistamisesta. Erikoisaiheena oli perunan tuotanto Tansaniassa, esityksen piti Jussi Tuomisto.

Siemenalan neuvottelupäivät pidettiin joulukuun alussa Loimaalla, osa toimijoista oli paikan päällä ja osa teamsilla. Aiheina oli Ruokaviraston ja maa- ja metsätalousministeriön

kuulumiset, v. 2024 kasvukauden kasvuolosuhteita sekä sen vaikutusta sadon laatuun ja itävyyteen, itävyyespoikkeuksen hakeminen, liikkeiden mahdollisuus käyttää omia viljelystarkastajia, lajikeluetteloasiat, EU:n uuden lisäysaineistolainsäädännön tilanne, tutkimuksen kuulumiset toi Ari Rajala Lukesta.

Siemenpakkaamoille järjestettiin kolme koulutusta etänä. Koulutukset pidettiin pakkaamoiden vastuuhenkilöiden vaihtuessa sekä pakkaamoluvan määrääjän umpeutuessa. Koulutuksiin pystyi osallistumaan suurempi määrä henkilöstöä, kun koulutukset olivat etänä. Osa uusista pakkaamoiden vastuuhenkilöistä opiskeli itse aineiston Pinja-koulutuslustralta ja suoritti sen jälkeen tentin.

Siemenviljelijöitä varten päivitettiin siemenviljelijän muistilista, jossa lyhyesti kuvattiin siemenviljelyksille asetetut vaatimukset sekä esimerkkitalanteita. Pakkaamoiden sopimusviljelijöilleen järjestämiin koulutuksiin osallistuttiin esitelmän pitäjänä, ja useamman oppilaitoksen oppilaita kävi tutustumassa siemenyksikön ja -laboratorion toimintaan ja heille pidettiin esitys siementuotannosta. Samoin pidettiin esitys siementuotannosta teamsilla muutamille maatalousalan oppilaitokselle.

4.3.2 Toimijoille annetut seuraamukset ja puutteiden korjaamistoimenpiteiden varmistaminen

Viljelystarkastuksissa hylättiin 2,3 % tarkastetusta pinta-alasta vuonna 2024. Vuosina 2014-2023 on hylätty 2,30 – 4,39 % tarkastetusta alasta. Vuonna 2024 hukkakauran takia hylättiin viljelystarkastetusta alasta 1,19 % (466 ha). Kasvukausina 2010-2023 on hylätty hukkakauran takia 0,97-2,6 prosenttia tarkastetusta pinta-alasta.

Siemenerien sertifiointissa tehtiin 351 hylkäävää päätöstä. Edellisenä vuotena hylkääviä päätöksiä tehtiin 246. Hylkäykset johtuivat erien alhaisista itävyyksistä. EU:sta haettiin ja saatiin itävyyespoikkeus härkäpävulle. Itävyyespoikkeus oli voimassa 30.6.2024 saakka. Perunan mukulatarkastuksessa tehtiin tarkastuksen yhteydessä 18 osaan hylkäystä, mutta näistä suurin osa hyväksyttiin uudelleen lajittelun jälkeen. Hylkäyssyistä olivat seittirupi, kuiva- ja märkämätä, ulkoiset viat, kuorirokko ja maltokaarivirus.

Sertifiointiin liittyvässä lajikeaitouden tarkastamisessa (kenttäkoetarkastuksessa) yksi näyte oli väärää lajiketta. Ruokaviraston asiantuntijat tekivät kyseisellä kauppaerällä kylvetylle viljelykselle lajikeaitouden tarkastuksen osalta tehostetun viljelystarkastuksen. Tarkastuksen perusteella todettiin, että viljelys oli oikeaa lajiketta ja se voitiin hyväksyä. Ruokavirastolle toimitettu näyte oli peräisin jostakin muusta siemenestä.

Näytteenottajiin ja viljelystarkastajiin ja näytteenottajiin kohdistuu arviointi- ja ohjauskäynnejä. Käynneillä havaitut puutteet ja niiden yleisyys on käsitelty luvussa 4.

Kenttäkoetarkastuksessa havaittiin, että kahdessa viljelyarvokokeisiin lähetetyssä näytteessä oli merkittävä määrä poikkeavia yksilöitä. Asiasta ilmoitettiin asiakkaille ja Luonnonvarakeskukselle. Luonnonvarakeskus päättää toimenpiteistä.

4.3.3 Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet

Viljelystarkastuksessa ja näytteenotossa tarkastajien toimintaan pyritään vaikuttamaan koulutuksilla, arviointi- ja ohjauskäynneillä, palautteella ja ohjeistuksella.

Viljelystarkastuksessa ja näytteenotossa havaittuja puutteita käsitellään aina seuraavissa järjestettävissä koulutustilaisuuksissa ja tarkastajille annetaan kirjallinen yleinen palaute ja tarvittaessa henkilökohtainen palaute.

Viljelystarkastus- ja näytteenottotyössä havaitut puutteet kirjattiin ja niistä annettiin palautetta sekä tehtiin korjaavia toimenpiteitä. Näytteenottopöytäkirjoista kirjattiin poikkeamia, nämä kirjaukset pitivät sisällään hyvin erilaisia tapauksia. Poikkeamista voidaan antaa joko välitöntä palautetta tai niistä annetaan palautetta tarkastajille ennen seuraavaa tarkastuskautta.

Viljelystarkastajille järjestettiin kasvukaudella koulutuksia sekä Loimaalla että teamsilla. Toukokuun lopussa järjestettiin mobiiliviljelystarkastussovelluksen käyttökoulutusta niille tarkastajille, jotka ottivat sovelluksen käyttöön. Kokeneille viljelystarkastajille järjestettiin heinäkuussa yksi koulutus Loimaalla, joka sisälsi lajikekoulutusta Ruokaviraston koekentällä. Lajiryhmien laajentajille järjestettiin yksi koulutuspäivä Loimaalla ja siemenperunatarkastajille yksi koulutuspäivä Seinäjoella. Uusille tarkastajille järjestettiin ensin teoriakoulutusta teamsilla ja sen jälkeen kaksipäiväinen koulutus Loimaalla. Kaikkiin koulutuksiin liittyi kokeet, joissa tarkastajien on osoitettava ammattitaitonsa lajikeaitoudessa ja viljelystarkastusten säännöissä. Tarkastajat suorittivat kokeet Pinja-koulutuslustoilla.

Uusille näytteenottajille järjestettiin kaksipäiväinen koulutus Loimaalla. Koulutuksessa käsitellään näytteenoton yleiset vaatimukset, näytteenottotekniikat ja välineet sekä käydään pakkaamossa ottamassa näytteitä. Lisäksi uuden näytteenottajan on otettava vähintään 5 näytettä kokeneen näytteenottajan ohjauksessa. Kokeneille näytteenottajille järjestettiin yksi etäkoulutus. Kokeneille näytteenottajille järjestettiin koulutusta teamsilla.

Mobiiliviljelystarkastuksen otti käyttöön puolet viljelystarkastajista tarkastuskaudelle 2024. Käytössä havaittiin joitakin puutteita, mutta pääosin se toimi kohtuullisesti.

4.4 Toiminnan resurssit

Siemensertifiointissa työskentelee siemenen laatujaoston henkilökunta, mutta lisäksi osa siemenyksikön muusta henkilöstöstä tekee sertifiointiin liittyviä tehtäviä. Viljelystarkastukset ja näytteenoton tekevät valtuutetut tarkastajat, joiden kanssa on tehty ostopalvelusopimus. Lisäksi muutamalla siemenpakkaamolla on omia näytteenottajia ja viljelystarkastajia. Ruokaviraston yt-neuvotteluiden seurauksena resurssit vähenivät syksyllä siemenen laatujaostossa ja myös siemenlaboratorion henkilökuntaa eläköityi, mikä aiheutti siellä resurssipulaa. Siemenyksikön henkilökunta osallistui aktiivisesti siemenlaboratorion töihin syksyn ajan. Koekentällä oli myös resurssipulaa ja siemenyksikön koko henkilöstö osallistui omien töiden ohella kentän tehtäviin.

4.5 Auditoinnit, arviointi- ja ohjauskäynnit ja muu saatu palaute

Näytteenottajien ohjaus- ja arviointikäynneillä ei havaittu poikkeamia Ruokaviraston antamiin ohjeisiin verrattuna (taulukko 9). Näytteenottajia neuvottiin jo ohjaus- ja arviointikäyntien aikana.

Siemenyksikön omaan toimintaan kohdistui 2 sisäistä auditointia, joiden aiheina olivat koko näytteenottoprosessi ja kenttäkoetarkastuksessa havainnoimatta jätetyt/raporteista pois jätetyt ominaisuudet.

Auditoinneissa havaittiin poikkeamia ja kehittämiskohteita. Poikkeamia on korjattu ja kehittämiskohteita on kehitetty mahdollisuuksien mukaan.

Siemenyksikön toimintaan kohdistui yksi ulkoinen auditointi, jonka tavoitteena oli laadun varmistus ISTA-akkreditoinnin jatkamiseksi. Auditoinnissa keskityttiin kylvösiementen laboratorioanalyysiin ja näytteenottoprosessiin. Kylvösiementen näytteenottoon liittyen auditoinnissa kirjattiin yksi auditointihavainto (poikkeama), jonka korjaukset hyväksyttiin 3.2.2025.

Taulukko 9. Siemenen laatujaoston arviointi- ja ohjauskäynnit vuonna 2024

Auditoinnin/ arviointi- ja ohjauskäynnin kohteena ollut viranomainen	Auditointien/ arviointi- ja ohjauskäynnit määrä	Auditoinnin teemat	Keskeiset havainnot
Valtuutetut ja liikkeiden näytteenottajat	19	Ruokaviraston antamien ohjeitten noudattaminen	Noudatettiin annettuja ohjeita, joitakin yksittäisiä puutteita, joissa tarkastajia neuvottiin.
Valtuutetut ja liikkeiden viljelystarkastajat	4	Ruokaviraston antamien ohjeiden noudattaminen. Teemana alle 3 vuotta tarkastaneet yksityiset viljelystarkastajat Uudenmaan/Varsinais- Suomen alueilla.	Annettuja ohjeita noudatettiin. Tarkastajat pitivät käyntiä kaikin puolin tervetulleena sen antaman henkisen tuen vuoksi. Saivat varmistuksen, että ovat tekemässä työtään oikein.
Hukkakauravalvont aa kunnissa ja ELY:issä järjestävät tahot	8	Hukkakauravalvonnan järjestäminen kunnissa ja Elyissä. Pirkanmaa ja Satakunta.	
Kylvösiementen markkinavalvontaa järjestävät tahot	2	Markkinavalvonnan järjestäminen ELY:issä. Lapin ja Satakunnan ELY:t	

4.6 Muutokset seuraavien vuosien toimintaan

Mobiiliviljelystarkastuksen korjaukset pyritään saamaan valmiiksi ja se otetaan kaikkien muiden kuin siemenperunan viljelystarkastajien käyttöön kesän 2025 tarkastuksilla.

Valtiovarainministeriöstä saatiin loppuvuodesta 2021 päätös rahoituksesta Ruokaviraston digitalisaatiohankkeisiin (ns. SALLI-hanke). Rahoitus on vuosille 2022–2025. Vuonna 2024 rahoituksella tehtiin kenttäkoeosiota, siemenseosten hyväksymistä ja markkinavalvontaa Elmo-tietojärjestelmässä. Lisäksi määriteltiin viljelystarkastusten käsittelyä ja päätöksenteon

automatisointia Elmoissa. SALLI 2-hankkeelle on haettu rahoitusta ja siihen määritellään siemenen osalta viljelystarkastuspyynnöt, varastotarkastukset ja vakuuslipukkeiden tilaus sekä kenttäkoetarkastusten uudistamisen jatko.

Siemenyksikön henkilökunnan ikärakenteesta johtuvat eläköitymiset pyritään huomioimaan kiinnittämällä erityistä huomiota sijaisuuksiin ja osaamisen siirtoon.

5 SIEMENPAKKAAMOTOIMINTA

5.1 Pakkaamojen hyväksymismenettely

Kylvösiemenen pakkaaminen markkinointia varten on luvanvaraista. Pakkauslupan myöntämisen edellytyksenä on Ruokavirastolle tehty hakemus, hakijan toimitiloissa tehty tarkastus sekä pakkaamon henkilökunnan hyväksytysti suorittama kirjallinen ammattitaitokoe. Vanhojen pakkaamoiden osalta tarkastus tulee tehdä vähintään kerran kymmenen vuoden aikana ja tarkastuksia kohdennetaan jatkossa riskiperusteisesti pakkaamoihin.

Vuoden lopussa hyväksyntä oli voimassa 130 pakkaamolla (taulukko 10). Hakemuksia jätettiin vuoden aikana 9 kappaletta. Tarkastuksia tehtiin 23.

Taulukko 10. Siemenpakkaamoiden lukumäärä vuosina 2020-2024.

Pakkaamot	2020	2021	2022	2023	2024
Pakkauslupia voimassa 31.12. (kpl)	138	139	131	130	130
Hakemuksia jätetty	14	11	79	27	9
Tarkastuksia tehty	4	10	22	14	23
Lupa myönnetty	15	8	81	116	10
Lupaa ei myönnetty/keskeytyi	-	-	1	-	-
Lupa peruttu	-	-	-	-	-

5.2 Ennaltaehkäisevät ja korjaavat toimenpiteet

5.2.1 Toimijoiden säädösten tuntemuksen varmistaminen

Siemenpakkaamoille järjestettiin 2 koulutusta, kaikki koulutukset järjestettiin teamsilla. Koulutukset pidettiin pakkaamoiden vastuuhenkilöiden vaihtuessa, uusien siemenpakkaamoiden henkilökunnalle sekä pakkaamoluvan määräajan umpeutuessa. Koulutusten aiheet koskivat sertifiointiprosessin ja pakkaamoluvan perusasioita. Pinja-koulutuslustralle on viety aineistoa ja tehty kokeet pakkaamoiden henkilökunnalle. Kokeet on laadittu erikseen eri lajiryhmille.

5.2.2 Toimijoille annetut seuraamukset ja puutteiden korjaamistoimenpiteiden varmistaminen

Vaaditut korjaamistoimenpiteet varmistettiin pakkaajan lähettämien dokumenttien, etätarkastusten tai uuden tarkastuskäynnin perusteella.

Ruokaviraston toiminta lähtee valmentavasta otteesta, mikä vaatii pakkaajilta omatoimisuutta havaittujen puutteiden korjaamisessa ja ymmärrystä siitä, että valvonnan yhtenä tarkoituksena on parantaa toiminnan laatua.

5.3 Toiminnan resurssit

Siemenpakkaamotoiminnan hyväksynnit tarkastuksineen hoidetaan siemenyksikön siemenen laatujaoston omana työnä. Etätarkastuksia on tehty tiettyjen korjaamistoimenpiteiden tarkastamiseen. Pakkaamotarkastusten yhteydessä on tehty yhteistyötä luomuvälvön kanssa. Siemenpakkaamoiden, jotka pakkaavat myös luomusiementä, vuositarkastus on tehty samalla kertaa pakkaamotarkastuksen kanssa.

5.4 Auditoinnit, arviointi- ja ohjauskäynnit ja muu saatu palaute

Siemenpakkaamotoimintaan ei kohdistunut auditointeja eikä arviointi- ja ohjauskäyntejä.

5.5 Muutokset seuraavien vuosien toimintaan

Pakkaamoiden tarkastuksia jatketaan tekemällä 10-20 tarkastusta vuosittain vanhoihin pakkaamoihin ja uudet pakkaamot tarkastetaan ennen toiminnan aloittamista. Lisäksi tehdään riskiperusteista valvontaa ja yhteistyötä jatketaan luomuvälvön kanssa siemenpakkaamoiden osalta.

6 LAJIKKEET

6.1 Lajikkeiden rekisteröinti

Lajikeluetteloon hyväksyttiin pohjoisiin kasvuolosuhteisiin soveltuvia lajikkeita, joita oli kaikkiaan 27: 4 kauraa, 13 ohraa, 1 ruis, 1 ruisvehnä, 3 vehnää, 1 herne, 2 härkäpapua, 1 nurminata, 1 italianraiheinä. Uusia kasvilajikeoikeussuojauksia myönnettiin seitsemälle uudelle lajikkeelle: 1 kauralle, 5 ohralle ja 1 härkäpavulle.

6.2 Lajiketestaustoiminta (DUS)

Lajiketestauksessa oli mukana 75 uutta kasvilajiketta, joista 29:lle laadittiin lajikekuvaus. Testauksessa oli ensimmäistä kertaa mukana lajike, jolle EU:n kasvilajikevirasto oli tilannut tarkastuksen. Alkuperäiskasvilajikkeille tehtiin kolme maataislajikkeiden kuvaustutkimusta. Lisäksi tehtiin EU:n kasvilajikeviraston tilauksesta yksi lajikkeen muuttumattomana säilymisen tarkastus.

Testien määrä oli hieman alhaisempi kuin edellisenä vuonna. Tähän vaikutti osaltaan se, että kuusi ohranäytettä myöhästyi testauksesta, koska näytteet eivät saapuneet eteläisellä pallonpuoliskolla tapahtuneesta lisäyksestä ajoissa.

6.2.1 Toiminnan ja tuotteiden säännöstenmukaisuus

DUS-testatuista lajikkeista kuusi ei erottunut toisen testausvuoden jälkeen kaikista verranteena olleista lajikkeista, ja neljä lajiketta ei erottunut kolmannen testausvuoden jälkeen. Yhdellä ohralajikkeella testattavan lajikkeen ja samankaltaisimman verrannelajikkeiden välillä oli kuitenkin havaittavissa vähäinen ero. Lajikkeiden välinen erottuvuus varmistetaan tarkastuttajan pyynnöstä lajikkeiden proteiinikoostumuksen perusteella kevään 2025 aikana Saksan Bundessortenamtissa.

Yhtenäisyyden vuoksi hylättiin kaksi lajiketta. Yhtenäisyyden puute todettiin siemennäytteistä, joten lajikkeiden testaus keskeytettiin jo ennen kylvämistä.

Lajikkeita, jotka eivät täytä DUS-testin vaatimuksia, ei voida hyväksyä lajikeluetteloön eikä niille voida myöntää kasvinjalostajanoikeutta. Asiakkaan ei ole käytännössä mahdollista itse selvittää jalostuslinjansa erottuvuutta, minkä vuoksi DUS-testi juuri tehdään. Esimerkiksi viestinnän keinoin ei täysin voida poistaa lajikkeiden hylkäystä. Suurin osa toimijoista on pitkäaikaisia ja he ovat pääsääntöisesti tietoisia lajikkeille ja niiden testaamiselle asetetuista vaatimuksista.

DUS-testauksen laadun valvomiseksi tehtiin Ruokaviraston sisäinen arviointi koekenttien kunnosta kasvukauden aikana. Kaikki kasvustot todettiin niin hyväkuntoisiksi, että niistä saatiin luotettavat tulokset. Lisäksi tehtiin yksi sisäinen auditointi, jossa ei havaittu poikkeamia. Kehittämisehdotukset otetaan huomioon toiminnan kehittämisessä.

6.2.2 Muutokset seuraavien vuosien toimintaan

Ruokavirasto lopetti vuodesta 2024 lähtien syysrukiin, syysvehnän ja puna-apilan DUS-testauksen. Käynnissä olevat puna-apilan testaukset tehdään loppuun, mutta uusia lajikkeita ei enää oteta testaukseen. Syysrukiin ja syysvehnän testaukset ovat jo päättyneet.

Testauksen vastuuhenkilöiden ikääntyessä kiinnitetään erityistä huomiota uusien henkilöiden kouluttamiseen työn jatkajaksi.

Ilmastonmuutoksen alkaessa vaikuttaa kasvuoloihin pyritään ylläpitämään ja kehittämään koekentän kasvukuntoa ja erityisesti sen vesitaloutta.

7 MUUTOSTRENDIT SIEMENTARKASTUKSESSA

Siementarkastuksessa on käynnissä useampia muutoksia, jotka vaikuttavat toimijoihin, viranomaiseen sekä toimijoiden ja viranomaisen väliseen työnjakoon.

Valtionhallinnon resurssien niukkeneminen vaikuttaa koko Ruokavirastossa. On todennäköistä, että henkilöresurssit ovat tulevinakin vuosina vähäisemmät kuin mitä ne ovat olleet vuoteen 2020-vuosikymmenen alkupuolelle asti. Henkilöresurssien väheneminen pidentää toimitusaikoja. Toisaalta it-teknologian ja tekoälyn nopea kehitys ja käyttöönotto saattavat lähitulevaisuudessakin korvata henkilöresurssia ja siten vaikuttaa toiminnan nopeuteen.

Viljelijöiden taloudellinen tilanne vaikuttaa siemenkauppaan. Tuotantopanoksia kuten lannoitteita ja siemeniä ei todennäköisesti osteta samalla tavalla kuin aikaisemmin, mikä johtuu viljelijöiden heikosta taloudellisesta tilanteesta. Myös markkinoilla olevan viljan hinta vaikuttaa halukkuuteen sijoittaa tuotantopanoksiin. 2024 sisämarkkinakauppa korvasi kotimaan markkinoiden kysyntää ja kysyntä tulee mahdollisesti jatkumaan.

Venäjänsä hyökkäyssota Ukrainaan vaikuttaa laajasti ja voimakkaasti maatalouteen ja korostaa huoltovarmuuden merkitystä. Palkokasvien kysyntä ja viljelyalat ovat lisääntyneet huomattavasti ja kasvu jatkunee edelleen. Härkäpavun viljelyn epävarmuus ja huono kuivuuden sieto vaikuttanevat viljelypäästöksiin ja härkäpavun alat ja siementuotanto todennäköisesti vähenevät. Herne on kuivuudenkestävämpi ja tuotti hyvin satoa myös kesän 2024 vaihtelevissa sääoloissa.

Ilmastomuutos näkyy maataloudessa ja siemenalalla. Vuonna 2024 rikottiin aikaisempi ennätys hellepäivien määrissä ja Ilmatieteen laitoksen ennusteen mukaan kesät lämpenevät edelleen. Ennustemallien mukaan sadanta lisääntyy, mutta mahdollisesti haihdunta lisääntyy enemmän kuin sadanta lisääntyy, minkä seurauksena kuivuusjaksot lisääntyvät. Yksittäisten kesien perusteella alkukesän kuivuusjaksot ovat toteutuneet. Ennusteiden mukainen sademäärän kasvu syksyllä vaikeuttaa sadonkorjuuta ja vaikuttaa sadon laatuun. Myös taudit, tuholaiset ja vaikeat rikkakasvit kuten rikkakananhirssi ja pantaheinät hyötyvät lämpenevästä ilmastosta, mikä on jo nyt näkyvillä mm. rikkakananhirssin, viherpantaheinän ja härkäpapupiilokkaan yleistymisenä. Muuttuvat olosuhteet vaikuttavat Ruokaviraston koekentän ylläpitoon.

Muuttuva ilmasto vaikuttaa viljelykasvien lajivalikoimaan, kun syysmuotoisten lajien viljely lisääntyy. Syysmuotoisten viljelykasvien lisääntyminen saattaa aiheuttaa painetta myös Ruokaviraston tuottamien palveluiden valikoimaan ja palveluiden tarpeen ajankohtiin. Kasvukausien aikaistuminen vaikuttaa tarkastusten aikaistumiseen ja koko siementarkastusprosessin toiminta-aikoihin.

EU-direktiivien lisäysaineistolainsäädäntöä koskeva muutos on käynnistynyt, mutta todennäköisesti säädökset tulevat voimaan aikaisintaan 2029. Aikataulu on siirtynyt alkuperäisestä arviosta (alkuperäinen arvio 2026). Siemensäädökset toteutetaan todennäköisesti EU-asetuksena ja mahdollisesti valvonta-asetus tulee osaksi siemensäädöksiä. Muutos jättää vähemmän liikkumatilaa kansalliselle lainsäädännölle. Säädösten liberalisointiehdotukset korostavat toimijoiden oman tekemisen merkitystä ja lisäävät toimijoiden vastuuta. Nähtäväksi jää, miten EU-säädösten muutokset vaikuttavat toimijoihin, viranomaiseen ja toimijoiden ja viranomaisen väliseen työnjakoon. Kuluttajille suunnattu siemenkauppa todennäköisesti vapautuu eniten.

Digitalisaatiohankkeet etenevät edelleen ja mahdollistavat toiminnan automatisointia. Automatisaatiota on tehty jo nyt paljon niin, että tietyissä toiminnoissa vaadittava htp-määrä on vähentynyt. Asiakkaille muutos näkyy toiminnan nopeutumisena. Monilta osin toiminta on muuttunut riippumattomaksi postista, mikä lisää asiakkaiden kannalta toiminnan luotettavuutta ja nopeutta. Digitalisaatio mahdollistaa myös valvonnan ja tarkastusten kohdentamisen riskiperusteisuutta ja siten lisää vaikuttavuutta ja toiminnan tuloksellisuutta. Siemenen digitalisaation jatkohankkeita ovat paikkatietoon liittyvät hankkeet (mm. hukkakaura, maanäytteen otto) tavoitteena ottaa digitaaliset kartat käyttöön. Lisäksi jatketaan toiminnan sähköistämistä niiltä osin kuin se on vielä kesken (mm. mobiiliviljelystarkastus siemenperunalle, viljelystarkastus- ja varastoilmoitukset, sertifiointipäätösten automatisointi).

It-järjestelmien teon ja ylläpidon kustannukset sisällytetään yksittäisiin suoritteisiin, mikä nostaa asiakkailta perittyjä hintoja. Kaikkea it-kehittämistä harkitaan kustannus-hyöty-perusteella.

Siemenyksikön resurssit ovat ohuet ja varamiesjärjestelmä haavoittuva. Henkilöstö ikääntyy ja moni työntekijä saattaa eläköityä seuraavien kolmen vuoden aikana. Henkilöresurssien niukkuus näkyy myös siemenlaboratoriossa ja kumppanitoimijoissa, esimerkiksi viljelystarkastajien määrissä on ollut vajea. Henkilöstön monitaitoisuus ja osaaminen korostuvat. Digitalisaatio ja sen mahdollistama automatisaatio helpottavat resurssipulaa. On kuitenkin huomattava, että koko kasvintuotannon osastolla ei ole päätoimisia tuoteomistajia, joten digitalisaation rakentaminen vie resursseja päivittäisestä toiminnasta. Myös

toteutuksessa olevat hankkeet työllistävät määrittely-, toteutus- ja testausvaiheissa sekä valmistuttuaan pari vuotta lisääntyvän neuvontatarpeen takia.

Siemenkaupan toimijoita yritetään osallistaa enemmän Ruokaviraston tehtäväkenttään, mm. tekemään viljelystarkastuksia ja hyödyntämään pilvipalvelua vakuuksien teossa.

Erikoiskasvien kaupan ja markkinoinnin toimijoiden merkitys on kasvanut sertifiointissa ja siemenkaupan markkinavalvonnassa. Erikoiskaupan volyymit ovat pienet, mutta työllistävä vaikutus on kokoaan suurempi valvonnassa ja sertifiointiin liittyvässä neuvonnassa. Monimuotoisuuden vaatimus peltoviljelyssä, maataiset, heterogeeniset aineistot ja luomulajikkeet vaikuttavat siemensektoriin enenevässä määrin. Maisema- yms. seoksissa käytettävien erikoiskasvien mukana leviää uusia vaikeita rikkakasveja, mihin ongelmaan siementarkastuksen on kiinnitettävä huomiota. Tilakohtaisten siemenseosten määrä lisääntyy, mikä työllistää siemensertifiointia. Uuden lisäysaineistolainsäädännön tullessa voimaan on mahdollista, että osa erikoiskaupan toiminnasta jää siemenlain ulkopuolelle.

Yhteistyön tarve lisääntyy Ruokaviraston eri sektoreiden välillä (kasvinterveys, lannoite, luomu, tukivalvonta) mutta myös Ruokaviraston ulkopuolisten viranomaisten kanssa (esimerkiksi Verohallinto). Tarve syntyy lainsäädännön muutosten takia (vrt. kasvinterveyslainmuutos, luomun lainsäädännön muutokset) ja uuden tyyppisten tuotteiden takia. Yhteistyöhön vaikuttaa myös laki ruokahallinnon tietovarannosta ja sen edellyttämä hallinnonalan viranomaisten keskinäinen tietojenvaihto. Tilanteeseen vaikuttaa myös niukkenevat resurssit, mikä lisää yhteistyön houkuttelevuutta. Yhteistyön lisääminen saattaa lisätä valvonnan vaikuttavuutta.

Tutkimus- ja tiedontarve lisääntyvät toimintaympäristön muutoksen, huoltovarmuuden merkityksen korostuessa ja ilmastonmuutoksen lieveilmiöiden myötä. Siemenyksikössä ja siemenlaboratoriossa pyritään omalta osaltaan vastaamaan tiedontarpeeseen. Käynnissä on hanke, jossa selvitetään herneen ja härkäpavun itävyyden säilymistä pitkäaikaissäilytyksessä. Hankkeen tavoitteena on selvittää näiden lajien kelpoisuutta huoltovarmuusvarastoitaviksi. Siemenyksikkö osallistuu myös Luken vetämään rikkakananhirssiä koskevaan tutkimushankkeeseen.

Kansainvälinen ja EU-maiden, erityisesti Pohjoismaiden ja Baltian maiden välinen yhteistyö ja tiedonvaihto jatkuvat ja mahdollistavat yhteistä toiminnan kehittämistä ja valvontaa.

Taulukko 11. Siementarkastusta koskevat suunnitellut toimenpiteet vuosina 2024–2028.

Toimenpide	Toteuttamisvuosi				
	2024	2025	2026	2027	2028
Tehtävien jatkuva priorisointi (uusi lainsäädäntö, josta tehtävien uudelleentarkastelua, resurssipula)	x	x	x	x	x
Ely-keskusten teemoittaminen ja aluehallintouudistus	x	x	x	x	
Riskiperusteisuuden vahvistaminen markkinavalvonnassa, ml. uuden lisäysaineistols huomioiminen	x	x	x	x	
Etämyynnin valvonnan tehostaminen	x	x			
Kylvösiemenen alkuperävalvonta	x	x	x	x	x
Viestintä	x	x	x	x	x
Uusien osioiden sisällyttäminen avoimeen tietoon	x	x	x	x	x
Pakkaamokatselmusten uudistaminen (riskiperusteisuus ja uusi lainsäädäntö)	x	x	x	x	
Tutkimustulosten ja sertifiointipäätösten automatisointi (mm. seokset, UP, kenttäkoe, viljelystarkastus)	x	x	x	x	x
Siemenperunan sisällyttäminen mobiiliviljelystarkastussovellukseen	x	x	x		
Paikkatiedon käyttöönotto; POC, selvitykset ja määrittelyn aloitus	x	x	x	x	
Ohjeistuksen vieminen selainversioon	x	x	x	x	
Kustannustehokkuuden lisääminen	x	x	x	x	x
Varautuminen väheneviin resursseihin ml. osaamisen jako ja tehtäväkuvien laajentaminen	x	x	x	x	x
Tutkimushankkeet, huoltoherne	x	x	x	x	x
Tutkimushankkeet, rikkakananhirssi		x	x		

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Tämä asiakirja on laadittu ja allekirjoitettu sähköisesti.
Dokumentet har satts upp och undertecknats elektroniskt.
This document has been digitally prepared and signed.

Ruokavirasto

PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihde)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket

PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority

P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7